

Att stödja barn i utsatta livssituationer – ett (skol)socialt arbete som omfattar alla professioner i skolan

Sara Högdin, docent i socialt arbete vid
Högskolan i Halmstad

Föreläsningens upplägg

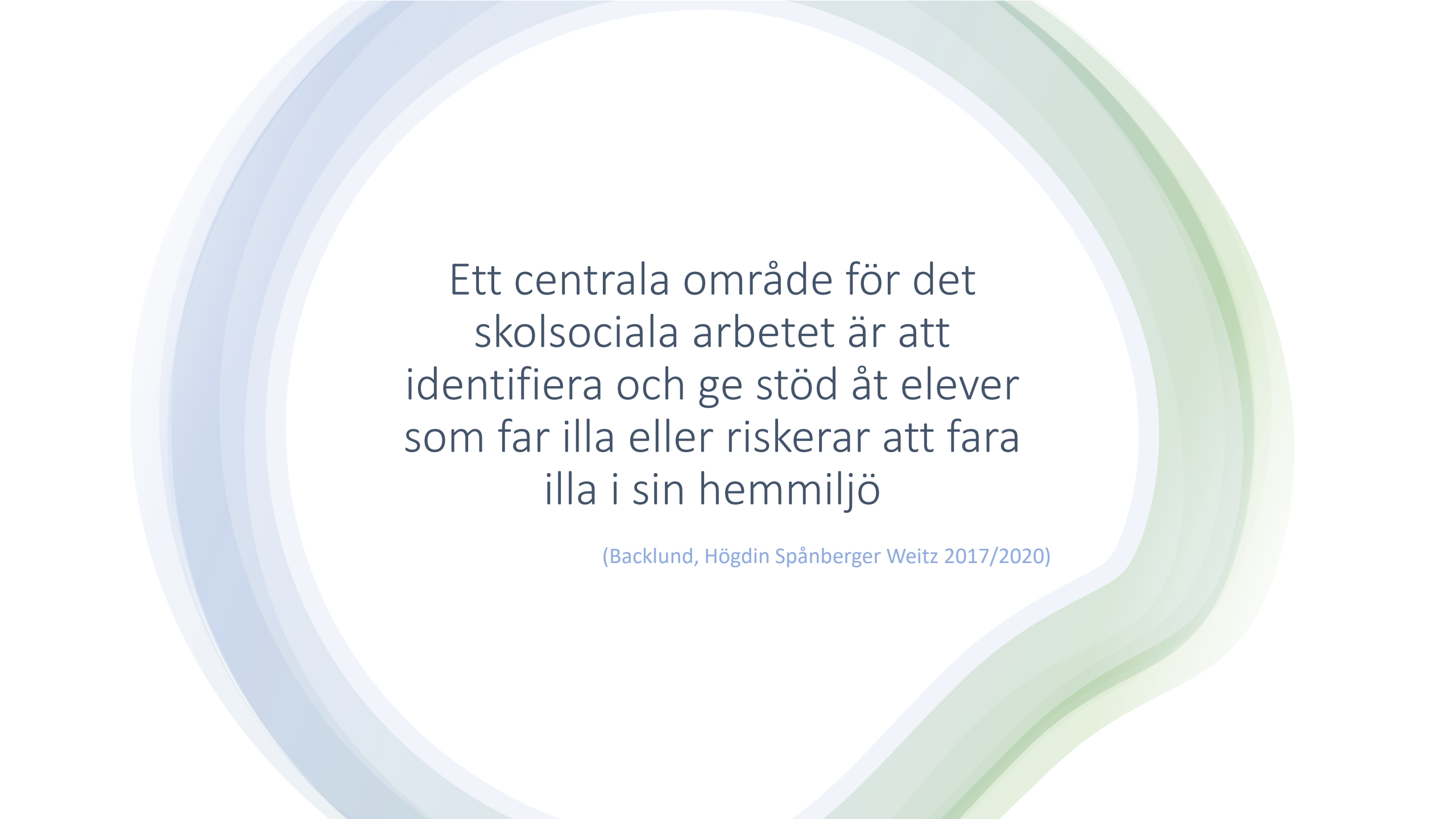
Del 1: Introduktion till begreppen

Del 2: Att identifiera unga i en utsatt livssituation

Del 3: Anmälningssplikten och den sociala barnavården

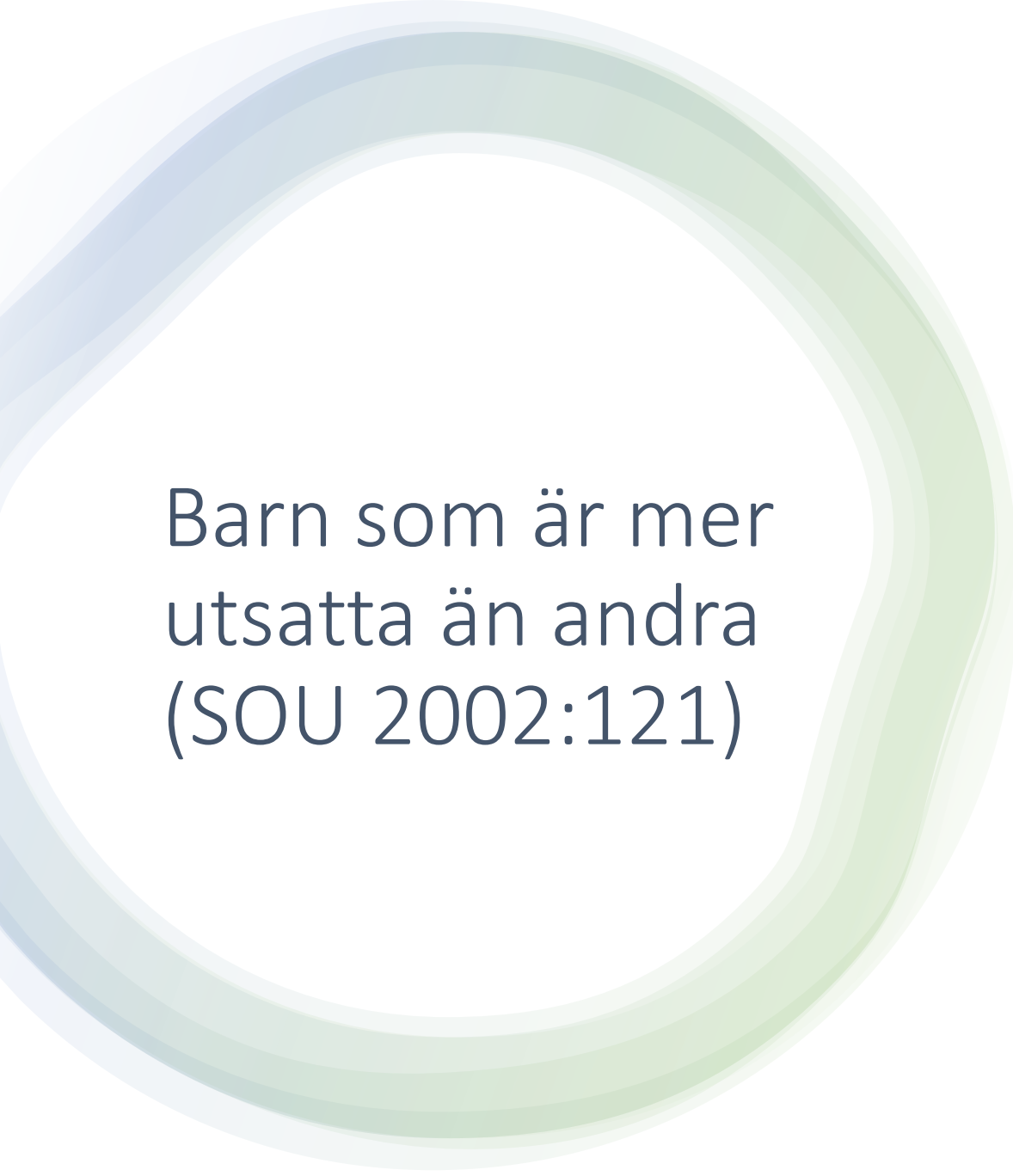
Skolsocialt arbete som forskningsområde

- Är ett relativt nytt forskningsområde i Sverige
- Har utvecklats inom det akademiska ämnet socialt arbete (socionomens ämnesområde)
- Användas av forskare från olika akademiska discipliner för att för att definiera skolans uppgifter av social karaktär (vid sidan av det lärande uppdraget)
- Forskningen berör ofta **elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete**

Ett centrala område för det
skolsociala arbetet är att
identifiera och ge stöd åt elever
som far illa eller riskerar att fara
illa i sin hemmiljö

(Backlund, Högdin Spånberger Weitz 2017/2020)

Barn som är mer utsatta än andra (SOU 2002:121)

- Elever med inlärningssvårigheter
- Elever med funktionsnedsättningar
- Elever med neuropsykiska svårigheter

- **Elever från socialt och på andra sätt utsatta miljöer**
- **Elever som utsätts för misshandel**

- Elever som är utagerande eller aggressiva
- Elever som är tysta och passiva
- Elever som skolkar
- Elever som har svårigheter att anpassa sig till formerna för undervisning

Våld i nära relationer

- **Fysiskt våld** (knuffar, fasthållning, slag eller sparkar)
- **Sexuellt** (våldtäkt eller andra påtvingade sexuella handlingar)
- **Psykiskt våld** (hot om våld eller bevittna våld)
- **Social utsatthet** (frihetsinskränkningar, isolering, kontroll, hindrad från att delta i sociala aktiviteter)
- **Materiell eller ekonomisk utsatthet** (förstöra tillhörigheter eller hindras från egen ekonomi)

Barn och unga som är beroende av andra personer för vård och omsorg i vardagen kan även utsättas för **vanvård** eller **försummelse**.

Kartläggning av Allmänna arvsfonden (2017)

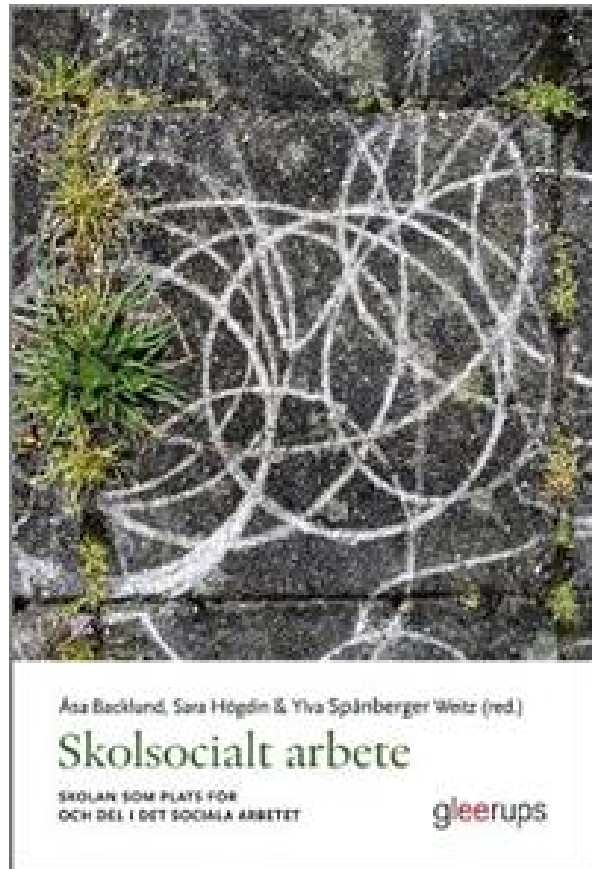
- 24 % av eleverna uppger att de någon gång blivit utsatta för fysiskt våld av en vuxen person (14 % av föräldrar).
- 16 % av eleverna svarar att de har blivit utsatta för psykiskt våld av en vuxen.
- 14 % av eleverna uppger att de har upplevt våld mellan vuxna i familjen, det vill säga att en förälder utövat fysiskt eller psykiskt våld mot en annan förälder.
- Totalt 6 % uppger att de har blivit försummade.
- Totalt 9 %, 14 % av flickorna och två % av pojkarna, har utsatts för sexuella övergrepp av en vuxen person.

Elever i utsatta livssituationer...

... kan ha svårare att klara sin skolgång men inte nödvändigtvis

... kan betrakta skolan som frizon och utbildning som möjlighet till förändring

Fortsatt läsning...

Reflektionsfrågor

Elevhälsoarbetet kan organiseras på olika sätt på olika skolor.

- Vet du hur organisationen av elevhälsoarbetet ser ut på din skola?
- Hur ser rollfördelningen ut när det gäller skolsociala uppgifter?
- Vad finns det för- respektive nackdelar med det sätt ni organiserat elevhälsan på?

I skolan går barn som i utsatta livssituationer

- Hur ser du på skolans sociala ansvar i relation till dessa elever?
- Hur ser du på ansvarsfördelningen för dessa elever ut mellan olika professioner?